

Megjelenik hetenkint háromszor a m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o.	6
Félévre	5	"	30 kr.
Évnyegyedre	3	"	18
Egy hónapra	1	"	6

Szerkesztői szállás:

belső szénvessző 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt.	o.	6
Félévre	5	"	30 kr.
Évnyegyedre	3	"	18
Egy hónapra	1	"	6

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, február 20. 1870.

(B.) Tegnap mindenekelőtt a mentelmi bizottmányuk kellett volna jelentést tenni; azonban a nevezett bizottmány által előterjesztendő tárgyakra nézve zártulási tartása indítványoztatván, s fogadtatván el, elhatározta a ház, hogy nyílt ülését d. 12 óráig folytatja, s csak akkor alakul zártulássá.

A nyilvános ülésben pár sürgős kérelem elintézése után, néhány szónok elmondta a napirendre vonatkozó dietioját, mindamellett többen maradtak, kik e tárgyhoz még hozzá kívántak szólni, s így a budget tárgyalása egyetlen lépéssel sem haladt előre.

A holnapi ülésben a mentelmi bizottmányuk három képviselő kiadatása iránti véleménye került napirendre. Miletics szélsőbalról egy lapjában írt ciklert pereltetnék be, melyben a horvát országyűlést a többiek közt tolvaj barlangnak kereszteli. Rákóczy (szélsőbal) hamis váltók készítésével, míg Berenczey (baloldal) bigamia megkísértésével és csalással vádoltatik.

A mentelmi bizottmány mind a három képviselő kiadatását javaslatba hozta.

A ház bölcseségétől függ e javaslatot elfogadni vagy elvetni; de én részemről úgy vagyok meggyőződve, hogy valamint az, ki a képviselőt politikai zaklatások ellen a hatalommal szemben nem oltalmazza, hibázik a képviselő függetlenség elve ellen, — úgy az, ki a magán természetű perekben igen nagy készséggel oltalmazza a képviselői sérthetenség elvét, éppen a képviselőnek a socialis téren való állását nebezíti meg, s azt hiszem, hogy a képviselőnek éppen oly szüksége van arra, hogy a hatalom zaklatásai ellen fedezve legyen, mint arra is, hogy polgártársai közt mint magányzó ne foglaljon el kiváltságos állást.

Ha a képviselőket a magán életben elkövetett bűnökért, hibáikért avagy csak tévedésekért is képviselői tisztük ideje alatt más polgárok felett kiváltsággal ruházzák fel; azon erkölcsi tekintélytől fosztjuk meg őket, melylyel a socialis életben birniok kell, ha hivatásuknak meg akarnak felelni.

Szóval, én a képviselői állás s az illető párt érdekében levőnek tartom, hogy magam keresetek előtt a képviselő ne takargatassék a képviselői sérthetlenség palástjával.

Ezt érezte s méltányolta Berenczey is, midőn az ellene beadott kérelem alkalmával azt kérte, hogy a törvénynek szabad folyás engedessék.

Természetes, hogy a ház e kérdést nem tekintette magán természetűnek, s fentartotta jogát e felett határozni; de másfelől nem tartanám helyesnek, ha a ház a képviselői mentelmi tulságos kiterjesztése által éppen a vádolt képviselőnek tenné lehetlenné magát az alapalan vádak alól kitisztíthatni.

A nagy-orosz tervekről.

Jelige: Russiska welika Kancsukia (Orosz nagy Kancsukia ország.)

III.

Az orosz nemzetet barbarnak nem mondhatni. Ha a történelmet kezünkbe vesszük s a Rurikoktól maig lefolyt korszakokon végig tekintünk, látjuk, hogy Moszkva, Nowgorod és Kiew hatalmas haza- városok voltak s szabad alkotmányok volt. Később a moszkvai fejedelmek közül a Nagy Boris Gudunow bölcsen, igazságosan és népe szeretetét bírva kormányozta 40 évig a nemzetet. Nagy Iwán kezdette meg az ország- cape-rapét s ezt folytatták az orosz uralkodók Nagy Péter czárig. Nagy Péter koráig az oroszoknak is volt valami alkotmányféléjük, de ez az uralkodó mindent eltiport s a maga akaratját helyezte a törvények helyébe. Ettől az uralkodótól ered ama bizonyos

végrendelet, melynek követése első kötelessége minden orosz uralkodónak. Az igaz, hogy az orosz kormányrendszer barbár, de a népről ezt nem lehet elmondani; saját tapasztalásomból el merem mondani azt, hogy a magas aristocrazia és papság európai műveltséggel bír és hogy az orosz aristocraziát gazdagságban csak az angol mulja felül. A közép- rend s a földnépe fáradhatlan, szorgalmas; a földnépe különösen jó lelkű, csak hogy az orthodoxia vas körmei között van. Az orosz népnek semmi hajlama sincs a katonáskodásra, ezt látja, tudja a kormány, de kényszeríti az ő nagyravágását szolgálni; a minémiséget a mennyiséggel pótolja, s a roppant tömeget vasfegyver alá veti. A közép- rend halad a műveltségben. A kormány támogatja az ipart és kereskedést; az iskolákban ugyan mindent tanítanak, de rosszul és elferdítve ugyanarra, hogy az ember csak bámul a ferde eszméknek, midőn orosz hall a népjogról szólni. Mondják, hogy az orosz kormány túlbecsüli saját tömegeinek erejét, vagy is igen sokat bízik katonai erejében. Pedig: non tam multitudo, quam ars et scientia solent praestare victoriam.

Mint tudjuk, 1849. január elején egy zászlóalj a Lublin, egy zászlóalj a Modlin s egy zászlóalj a Zamosc gyalog- ezredekéből, egy kozák- ezred és nyolcz könnyű ágyú be- küldetett Oláhországból Szében fedezetére. Az egész fedezet mindössze lehetett 5000 ember. Én mindaddig, míg Szebenből Oláhországra visszavonultak, közöttük voltam a szebeni katonai laktanyában. Sokat irhatnék szokásaikról, gondolkodásmódjokról, de ez messzire elvezetne a tárgytól; azonban, annyit legyen érintve, hogy a katonai fegyverem náluk a legkeményebb, de a brutálisítás is mindennapos. Bámulni való azonban az, hogy p. o. egy században 30—40 mesterember is van; legnagyobbbszint szusterek és szabók, jó és szép munkákat készítenek; hanem hagyjuk ezt és menjünk a csataterre; kezdjük meg hát a vezéreken és pedig azokon, kik Erdélyben működtek.

Az orosz vezérek valóságos Fabius cun- tátorok, minden lépésök óvatos, de bizonyos. Soha semmit sem kockáztatnak, nem merészelnek; hiába mondaná az ember egy orosz vezérnek: Audaces fortuna juvat. Erre legfeljebb azt felelné: Sed non semper! Egy harcziás és merész sereggel, mely egyenlő erővel, jól betanítva és fölfegyverkezve állana szemben az oroszokkal, ezek mindig veszteni fognak, mit 1812-ben a francziák mindaddig bebizonyítottak, mig nem a tél hidege őket el nem pusztította.

Az orosz gyalog katonája jó, keményen állja a tüzet s a csatateren is oly gépiesen harcol, mint a gyakorlati helyen; de ha megingott, többé senki sem állítja meg.

A lovasság közepes, a lovak általában véve szépek és tartósak, de nincs tűz bennök. Mi a finomabb lovaglást illeti (equitation), úgy vettem észre, hogy nincs meg az orosz lovasságnál. A kozákok nálunk nagy furorát nem csinálták, ezek éppen csak voltak és legfeljebb akkor rohantak, midőn visszavonultunk, de akkor is mindig tisztességes távolban maradtak. Szembe nem igen szállottak, mert egyszer Uzonál csufol jártak, ott két század Vilmos-huszár egy ezredet szerte pallott volt s azóta nem igen pecze- lödtek. Azt hiszem, hogy 1813/14-ben Német- és Franciaországban nagy rémulést okoztak; de nálunk csak kezdetben tudtak valami előnyt kivívni, később neveltük és „guzsajosoknak“ neveztük. Célzszerű az orosz lovasság fölszerelésénél az, hogy a nyereg alatt lévő pokrócz helyett, bőrre varrott fejér kalapozó- takarót terítenek a ló hátra s erre szorítják rá a nyeret; ez olcsóbb, mint a pokrócz és szaporábban lehet vele nyergelni, a ló háta a feltöréstől megkíméltetik s a tereh is kevesbedik. Kivánatos lenne ezt a mi lovasságunknál is utánozni.

A tüzéség közepes fölszerelésének minden ága jó, — sokat dörget, keveset talál, ezt is leginkább a második, sőt a harmadik csatarendben. Mi 1849-ben nem sokat veszítettünk az orosz tüzéséggel, mert nekünk egyáltalában ritkán volt több egy csata- rendünk, az levén a csapatok csekély száma miatt a szokás, hogy reggel bementünk s este jöttünk ki a tűzből, sorainkban az apró golyó pusztított.

Hasonlítunk már most össze az osztrák- magyar

magyar sereget az orosz sereggel, úgy, a hogy most áll. A gyalogság legalább is egyenlő az orosz gyalogsággal; a lovasság, mint kitűnő Európa előtt ismeretes, tehát jobb az oroszénál; az osztrák- magyar tüzéséggel az orosz nem mérkőzhetik. Feltéve tehát azt, hogy Fadjew eszméit az orosz diplomacia egykor valószínű akarná, lássuk, hogy állanánk szembe a rombolókkal. Az orosz kormány akár hogy erőltesse magát, 700,000 embernél többet birodalmából ki nem küldhet,*) de ennyit jelenleg az osztrák- magyar birodalom is szembe állíthat. Ha az első összeütközésnél az orosz lenne nyertes, a többi európai hatalmak annál gyorsabban sietnének Ausztria- Magyarországot fegyveres erővel támogatni; hisz maga az orosz tábornok elismeri, hogy Ausztria- Magyarországra, mint védfalra szüksége van Európának. De ha már az első csapás az oroszokat találja, ez már Oroszországra nézve nagy veszedelmet keltene; mert nemcsak hogy egyedül állana Európában, hanem egy második csatavesztés hírére, nézetem szerint, a Kaukasz, Krimia és különösen Lengyelország, az utóbbi évtizedek alatt birtokaiktól megfosztott ázsiai hatalmak, első sorban Perzsia, China stb. sem maradnának tétlenül s így Oroszország aligha szét nem mállana.

Hogy az orosz kormányrendszer zsarnok, a valódi despotismus kinyomata és fő- támasza, köztudomású. Azonban ez a kormány- rendszer Oroszországra nézve szükséges, mert e nélkül magát a mai határok közt sem tart- hatja fenn, annálkevésbé folytathatná hódítá- sait. Az orosz politika eddigelő célját érte, a közel szomszédságában lévő nemzeteket leigázta, mert ezek a leigázott nemzetek műveltségben jóval hátrább állottak Oroszország- nál, kivéve Lengyelországot. De ha Orosz- ország hódításaival nyugat és dél felé akar- na fordulni, itt olyan nemzetekre talál, kik a polgárisultságban messze elhagyták; eze- ken a nemzeteken megtörend a hódítási ki- sérlet, annál is inkább, mert a világfalo tel- hetlen uralomvágy az orosz despotismus és nem az orosz nemzet politikai dogmája.

Lukács Károly.

Pest, február 19. 1870.

(B.) 17- és 18 kán folyvást tartott a cultus- miniszter költségvetési előirányzata feletti vita, jobban mondván, a Ghyezy Kálmán beszéde feletti replikák és duplikák vették igénybe az időt, mert Ghyezynek még ekkor semmi indítványa sem fe- küdt a ház asztalán.

17-kén b. Eötvös felett Ghyezy és Schwarcz Gyula urak támadásaira.

Ezen beszédet várva várta mindenki, mert Ghyezy oly kérdéseket hozott felszínre, melyek bár szorosan nem tartoznak a budget tárgyalásába, de kétségkívül érdekeltseget keltenek a házban, sőt azonkívül is.

Ghyezy Kálmán azon vádját, mintha a mi- niszter az országgyűlés mellőzésével akarná az ala- pitványokat a katolikus autonóm egyházaknak átadni, a mint várni lehetett, b. Eötvös határozot- tan visszautasította.

Azon vádjára pedig, miért nem tette le a mi- niszter a ház asztalára a fundationalis pénzekről szóló jelentését, a miniszter elismerte a forma hi- bát s a jelentés czímével felelt, mely mutatja, hogy az a házhoz van intézve; továbbá felhozta, hogy a jelentés minden egyes képviselőnek kéz- besítetett.

Igy történvén a dolog, méltán kérdehetjük az elfogulatlan olvasót: volt-e oka Ghyezynek a gya- nusításra?

A mi már a különböző czélokra használt fun- datiók jogi természetét illeti, hogy azokat ki kell tisztázni, ezt senki sem vitatta, maga a miniszter sem vonta kétségbe. Pedig csak ez adhatott volna okot aggodalomra, de még ez sem szolgálhatott volna alapul a megtámadásra, hanem egy indít- ványra, mely e végre czélravezető módot javasol. Azonban a baloldal vezére jobbnak látta egyelőre csak is kitárába helyezni az illető indítványt.

Rövidebben felelt a cultusminiszter úr Schwarcz Gyula indítványára s egy óra hosszat tartó beszé- dére; ez nagyon természetes vala, mert a képviselő úr temérdek adattal ékít fel beszédét, mely azon- ban mi gyakorlati értékkel sem bírt.

Szólott Wahrman Mór az izraelita con- gressus ügyében, s méltányl a miniszter urnak a

*) Eddigelő alig tudott 300,000-et idegen föl- dön csataterre állítani, Szerk.

Hirdetési díj:

öt hasáboz garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Vogelnél (Neuer-
Markt 11. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyilvántári cikkek

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeletik.

zsidó congressus ügyében tett fáradozásait. A mint látszik, Wahrman nem az orthodoxok álláspontját védi, míg az ellenzék arra helyhezekedett; nem is történhetik ez másként, ha úgy értelmezik az el- lenzék hivatását, hogy köteles mindenre, a mit a miniszterium állít, nemet mondani.

Szólottak még többen ide-oda tévedve a mi- att, mert nem volt irányadó indítvány, míg végre 2 óra lett s kiki hazament.

18-kán már reményleni lehetett, hogy helye- sebb irányt veszzen a tanácskozás, mert Horváth Mihály határozott indítvánnyal lépett fel. Egy bi- zottmányt kívánt kinevezni, mely az egyes funda- tiók jogi természetét megvizsgálva, arról előterjesz- tést tegyen a háznak. Ezen indítvány után Ghyezy is előállott igért indítványával ugyanezen tárgyban.

Azonban a szónokoknak még sem volt ked- vük előállni, s így e nap is eredmény nélkül telt el. Ha a felirt szónokok még mind elmondják mon- dandójukat, még pár nap eltelhetik meddő repli- kákkal; mert jelenleg nincs más indítvány a ház előtt, mint a Schwarcz Gyuláé, melynek semmi ki- látása arra, hogy elfogadtassék.

A Ghyezy és Horváth indítványai pedig csak a részleteknél jöhetnek szavazás alá, a mikor azután újból el lehet kezdeni a dietio ismétlését.

Belügy.

A határőrvidék kérdésében 6 Fel- sége elöklötte alatt e hó 17 kén Bécsben miniszter- tanács tartatott. A több órát igénybe vett tanács- közás magyar részről Andrassy és Lónyay mi- niszterek, osztrák részről Hasner és Benst voltak jelen. Megbízható hír szerint a fenálló quotaarany alapján elvi megegyezés létesült, s pedig úgy, hogy a magyar fölfogás elismerése talált. A módosítá- sok megállapítására specialis értekezletet tartott és tart a két pénzügyminiszter.

Ugyancsak a határőrvidék kérdésében érde- kes cikket hoz a bécsi „Tagespresse“, melyben teljes képtelenségökben tünteti fel a „N. Fr. Pr.“ azon izgatásait, melyeket ez irányban Magyaror- szág ellen elkövetett. A „N. Fr. Presse“ ugyanis azt követeli, hogy a határőrvidék egyes részeinek átvétele fejében Magyarország emelje feljebb quo- táját, valamint az államadósághoz való járulé- kát. Ez ellenében a „Tpresse“ deducálja, hogy az 1867. decz. 24 diki törvény, melyszerint Magyar- ország az államadósághoz állandó, változtatás alá nem eső járulékot fizet, sz. István koronája tar- tományainak összes complexusára van alapítva, s ebben a határőrvidék is benne van, mint Ferencz császár és király azon rendelkezése is bizonyítja, melyben kijelenti, hogy a katonai határőrvidék ma- gyar föld. Idézett lap arra is figyelmezteti a „N. Fr. Pr.“-et, hogy ez uttal nem az egész határőr- vidék, hanem annak csak egyrésze, mintegy 170 ezer népeségtől részének polgárosításáról van szó, s minthát kikötetett, hogy a határőrvidékiek jelen- legi adóját nem szabad emelni, mindenesetre bevá- randó, hogy a határőrvidék átvétele által mennyi- vel gyarapodik a magyar állam bevétele, a míg ez irányban újabb megállapodás történhetik. Ilyesmi- nek az ideje csak 1877-ben lehet, midőn a quota újabb megállapítása jön kérdésbe.

A belügyminiszteri költségvetés feletti vita alkalmával mégis akadt egy tárgy, mely iránt az országgyűlés pártkülönbség nélkül osztatlan eli- merést nyilvánítt. Értjük a mostani erdélyi föld- tehermentesítési alapigazgatóság működését. Nem csak a jobboldali Zeyk Károly emelte ki a nevezett ha- tóság erélyes és kitűnő munkásságát, hanem Tisza László is kimondotta: hogy ezen ügy jelenleg oly tiszta kezekben van, miszerint azok eljárásában mindenki megnyugodhatik.

Folyvást miniszteri kombinációkkal ve- sződnek a pesti baloldali lapok. Szerintük a közös miniszteriumba lépő Lónyayt Gorove s ezt Kerká- polyi helyettesitené; tiresnek látják már a közkele- dési miniszter székét is a Trefortot helyezik belé. Biztos hírek szerint azonban e versióknak még ed- dig mi helyes alapjuk sincs.

Pestváros törvényhatóságának ren- dezése tárgyában két javaslat került a folyó hó 17 kén tartott közgyűlés elé; egyik volt a bizott- mány által benyújtott, mely a tisztviselőket élet- fogtiglan kívánja választatni (ennek ellenében egy módosítvány adatott be, melyszerint a választás csak 3 évre történjék); másik a már általunk em- litett javaslata az „Egyenlőségi körnek.“ A köz- gyűlés a bizottmányt fogadta el részletes tárgya- lás alapjául.

Az új magyar sorajegy kölcsön a lánchid megváltása, új budapesti hidak építése, s

Duna szabályozása, s a pesti boulevardok felállítására fordítatik. A bécsi „Bankverein“ e célra 24 millió forintot tartozik adni. A kibocsátandó sorsjegyek értéke 50 forint lesz.

Gy. Fejérvárról írják nekünk febr. 20-ról: A magyarországi katolikus egyház autonómiáját szervező pesti országos gyűlésre küldendő világi képviselők választása Erdély egyházmegyéje öt körületében folyamatban van, az ülésekben u. m. a gyulafejrváriiban a k. fejérvári székesegyház községe részéről, e hó 16-án számszerűen 65 választójogosult szavazván. B. Jósika Lajos önméltóságára 44, Gajzágó Salamonra 17, Fogarassy Antalra 3, Mikó Mihályra 1 szavazat esett.

Eötvös József báró beszéde

(a képv. ház febr. 15-iki ülésében.)

„T. képv. ház! T. barátom Ludvig János előrebocsátotta, hogy szorosban az általa tett indítvány mellett fog maradni, és minden más fontosabb elvi kérdéseket a lehetőségig kerülni fog. Én ezen szabályt részemről elfogadom, és követni fogom azt.

Az intercalaris jövedelmek nem fordulnak elő a pénzügyminisztérium költségvetésében, hanem előfordulnak az én zárszámadásomban, a vallásalapról tett zárszámadások 7-ik lapján, hol minden egyes javadalomnak intercalaris jövedelme ki van mutatva.

A kérdés tehát, melyet t. barátom felállított, az, miért vétettek fel ezen jövedelmek, melyek fel fogása szerint a törvény és szokás értelmében a kincstárhoz tartoznak, a vallás alap számadásába és miért nem fordulnak elő a pénzügyminiszter költségvetésében. Indítványa az, hogy tétessenek át a pénzügyminisztérium költségvetésébe.

A kérdés tehát az, mennyiben áll t. barátom azon állítása, hogy az intercalaris jövedelmeknek a vallás alapra való fordítása a törvénnyel és törvényes szokással ellenkezik.

A mi a törvényt illeti, arra nézve azt hiszem, hogy egész corpus jurisunkban nem fordul elő törvény, mely az intercalaris jövedelmekről rendelkezik. Az első rész 10-ik címe, mely világosan a fejedelmek felállítását, mint minden püspökök successorát, ekkép szól: „praeterea cunctorum quoque dominorum praelatorum et virorum ecclesiasticorum Princeps ipse noster verus pariter et legitimus successor est. Non tantum ad bonorum et iurium possessionem, ab ecclesia abalienationem et sequestrationem, sed quantum alteri ad gubernandum cum ecclesia collationem“ s. a. t. (Halász Boldizsár kiegészítőleg hozzáteszi: vacantibus praelaturarum et ecclesiarum rectoribus.)

Ez természet szerint szól az intercalaris jövedelmekről: ugyszintén az I. rész 11-ik címében, melyet a magyar egyház magna chartájának lehet nevezni, annyiban a mennyiben ott a magyar koronának a catholica egyház körében jogai, melyek minden más államok jogainál magasabbak, világosan elősoroltatnak, nem fordul elő semmi az intercalaris jövedelmekről. Az 1715-iki XVI. t. cz., melyben a conventio kolonichianának egy része törvényesítették, szintén csak a successióról szól, de az intercalaris jövedelmekről említést sem tesz. És így volt ez a legújabb időkig és bátran merem állítani, mikép az intercalaris jövedelmeknek hováfordításáról törvényeink általában hallgatnak. E tekintetben tehát törvényre hivatkozni nem lehet. Ez így lévén, kérdés, hová fordítandók ezen jövedelmek?

Három szempontból ítéltetők meg az én fel-fogásom szerint.

Az első ezen javaknak természete.

A második törvényeinknek analog esetekben való dispositioiból vont következtetés.

A harmadik az usus.

A mi az elsőhöz illő a jóságok természetét, melyekből az intercalaris jövedelmek folynak, egy hiszem, senki azt kétségbe vonni nem fogja, hogy ezen jóságok és javadalmak a kath. egyházat illetik.

A mi a második, t. i. a törvényből, a törvénynek más tárgyakra nézve hozott rendeleteiből vont analogiát illeti, itt van az analog eset, melyről az 1548-iki XII. t. cz., s melyről az 1550-iki, ha jól emlékezem, XII. t. cz. szól, melyben az mondatik, hogy az elhagyatott abbatiák és praeposturák jövedelmei parochusok tartására és iskolákra, így tehát szintén az állam javára fordítassanak.

E szerint tehát ha azon számtalan más törvényről, melyek a corpus jurisban előfordulnak s melyekben az mondatik ki, hogy ezek egyházi javak, és ezek jövedelmei egyházi célokra fordítassanak s ne másra, — ha mondok ama törvényekről nem szölok is, e törvényből vont analogia azt fogja mutatni, hogy ezen jóságok jövedelmei egyházi célokra fordítandók.

Hibás kitéltet használt tehát t. barátom midőn a törvényre hivatkozott; itt nem a törvényre, hanem az usura lehet hivatkozni.

A kérdés most az, mi volt az usus, mely törvény nem léteben, főképen a mi történelmi alapokon kifejtett országunkban a törvénnyel majdnem egyenlő érvénnyel bír. A mi az usust illeti, a mohácsi vész előtti régi usura nem hivatkozom, előfordul ott több törvény, így pl. Albert alatt

1435-ben törvény hozott, hogy ne tartassanak sokáig üresedésben az egyházi beneficiumok. Ezen törvényekről mondom nem szölok, hanem szölok a mohácsi vész utáni időről. Tudja mindenki az országnak akkori állapotát; tudja azt, hogy nem csak a fejedelmek, hanem egyesek is beleültek az egyházi javadalmakba, és használták azokat. Vegye kezébe t. barátom a corpus juris, nézze végig, és ott fogja találni az eseteknek egész sorozatát, melyekben az intercalaris jövedelmeket nem csak a királyi kincstár, hanem magánosok is, kik az egyház felett patronatus gyakoroltak, hosszas ideig élvezték; — úgy hogy én tagadni merem azon állítást, hogy azon egész idő alatt a conventio kolonichianának, valami oly következetes gyakorlatot tudna nekem kimutatni t. barátom, mely törvényes ususnak, olyannak, melyre valamit alapítani lehet, jellegét magán viselné.

Az első a conventio kolonichiana, mely 1703-ban kötött. Ennek 4-ik pontja azt mondja, hogy az üresedésbe jött intercalaris jövedelmeket három hónapig használja a fejedelelem, titulo juris patronatus; három hónap után használja annak felét a fejedelelem, másik felét az egyház. Ha szabad egy megjegyzést közölhetek, maga a conventio kolonichiana, melynek a törvényhozás ellent nem mondott — bizonyítja azt, hogy az összes intercalaris jövedelmek soha a királyi kincstár birtokában nem voltak, mert ha ez így lett volna, ha az intercalaris jövedelmek a kincstárnak lettek volna tulajdonai, a törvényhozás a conventio kolonichianát, a mely a kincstárnak ezen jogát tetemesen megszorította, semmiesetre sem hagyta volna szó nélkül és nem fogadta volna el.

Hogy a conventio kolonichianának azon része, a mely az intercalaris jövedelmekről szól, a törvény által nem szentesített, arról meggyőződést szerezhet magának t. barátom, felnyitván az 1715: 16 törvényezikket, a melyben a conventio kolonichianának a successiókra vonatkozó határozatai világosan helybenhagyatnak, de az intercalaris jövedelmekről szóló 4. pontról említés sem történik.

Hogy a conventio kolonichiana után ezen intercalaris jövedelmek a lehető legnagyobb rendetlenséggel használtatnak, az nem szenved kétséget, mert én nem hiszem, hogy p. o. az, hogy a conventio kolonichianának azon határozata, hogy 3 hónapig használja csak a fejedelelem, azután osztassék el a fejedelelem és az egyház között, az egyiknek az egyik fele adatván, a másiknak a másik, csak valaha teljesült, ezt igen nehéz volna bebizonyítani. Így ment a dolog József császár koráig, azon királyi vagy császári rendeletig, a melynek következtében az intercalaris proventusok világosan a vallásalapoz csatoltatnak. — Ez történt 1783-ban. A vallásalapoz csatolva maradtak ezen intercalaris jövedelmek egész 1793-ig, tehát József császárnak halála után is, tehát akkor is, mikor az 1797-iki országgyűlés épen ily természetű tárgyakat bővebben discutálta.

Hisz-e t. barátom, hogy ha a törvény, vagy a régi usus oly világosan szólott s oly világosan azt bizonyította volna, hogy az intercalaris jövedelmek a kincstárnak tulajdonai, — hiszi-e mondok, t. barátom, hogy akkor az ország rendei 1790-ben nem szólaltak volna fel a mellett, hogy ezen jövedelmek, melyek nem törvény, hanem egy oly fejedelelemnek rendelete által adtak át a vallásalapnak, kinek egyéb rendeletei nem tartattak fen, ismét visszacsatoltassanak? Az én meggyőződésem szerint az 1790-iki országgyűlés ezen hallgatását egy ily fontos, s mindenki által ismert tárgyban igen nagy bizonyítványnak tartom arra nézve, hogy az intercalaris proventusoknak a kincstárhoz való tartozását senki törvényes állapotnak nem tartotta. 1793-ban Ferenc császár, hivatkozva a conventio kolonichianára, és a kánonokra, elég csudálatosan azt határozta, hogy az összes jövedelmek ezentúl a kincstár által kezeltesse; használtassanak azonban főleg egyházi célokra, templomok, paplakok felállítására, és egyházi személyeknek segélyezésére s más ilyenféle célokra. Így maradt a dolog 1855-ig, midőn ismét ezen intercalaris proventusok a vallásalapoz visszacsatoltatnak, azon kötelezettséggel, hogy a kincstárnak azon kiadásai, melyek előbb a kincstár által fizetettek, ezen vallásalapba vétessenek át, így pl. azon ugynevezett Ferdinandus 15 ezer forint, így azon 26.250 forint, a mely fizetettik egyes dézsma-vesztett szegényebb beneficiumok felségélyezésére és másra. Ha tehát én az usust veszem fel kiindulási pontul, nézetem szerint ezen jóságokra nézve consequens usus, azaz olyan, mely törvényt pótolhatna, nem létezik; ha létezik usus, és ha az ususból lehet valamit bebizonyítani, ez az, hogy a fejedelelem titulo juris patronatus ezen jövedelmeket mindig oda fordította, a hová akarta, és az, hogy fejedelmek ezen jóságok intercalaris jövedelmeit mindig egyházi célokra fordították, legalább azt tüzték ki ezen jövedelmek céljául. Én tehát részemről azt hiszem, hogy ha az intercalaris proventusok a vallásalapoz csatoltatnak, azok csak ugyan oda vannak csatolva, a hová valók. Miután azonban épen t. barátom előadásából is látom, hogy erre nézve különböző nézetek léteznek, miután csakugyan az usus consequens nem volt, miután végre ezen kérdés, mely magában vére anya-

gilag csekélynek látszik, igen nagy fontosságu kérdésnek függ össze, én az intercalaris jövedelmeknek hováfordítására nézve törvényjavaslatot fogok benyújtani a t. háznak, melynek tárgyalásánál ezen kérdés, a mint ily fontos kérdéshez méltó, kimerítőleg tárgyalhatatik, mely alkalommal a t. ház e kérdés felett határozhat (Helyeslés.)

Dr. Szabó József (kolozsvári képviselő)

beszéde

(a képviselőház febr. 16-iki ülésében.)

Tisztelt képviselői kar! Csak általánosságban szándékoztam volt a vallás- és közoktatási minisztérium előterjesztett költségvetéséhez szólaui és pedig annak is inkább csak a közoktatási illető részéhez; de minekutána Komárom városa ismételt képviselője (Ghyezy K.) jónak találta a kath. egyházi és tanulmányi javadalmak fölött olyan nyilatkozatokat tenni, melyekben én az igen tisztelt képviselő urral egy véleményben nem lehetek, fölhíva érzem magamat ahoz a tárgyhöz is hozzá szólaui.

Pulszky Ferenc képviselő úr megfelelt ugyan — véleményem szerint kielégítőleg — több ilyen állítására Komárom városa képviselőjének, de még több maradt felelet nélkül; így:

Komárom v. igen tisztelt képviselője azt állítja, hogy a magyarországi tanulmányi alap az állam sajátja, s ezen állítása támogatására azt hozá föl, hogy mindég az állam hivatalai kezelték és rendelkeztek fölöle; állítottak belöle iskolákat és más hasonló intézeteket; az alap királyinak nevezetett, s az abból fölállított intézetek is királyi címet viseltek és viselnek mind a mai napig, a mi pedig királyi, az alkotmányos fogalom szerint az államé.

Ez az állítása a tisztelt képviselő urnak — szerintem — igaz is, nem is. A magyarországi tanulmányi alap nem egy természetű részekből alakult, van abban kétségkívül sok, a mi az államtól jött, de van talán több, a mi tisztán kath. alapítvány; arra a kérdésre tehát, ki itt jogszerűleg a tulajdonos? csak azután felelhetünk biztosan, ha előbb azt, a mi az államot illeti, elkülönítjük attól, a mi a kath. egyházé. A kétféle jogosultság itt mindig össze volt és van ma is zavarva, minthogy az állam s a kath. egyház, mint abban az időben elismert államegyház, nem tudták magokat egymástól elkülönítve képzelni. A perlekedés sok részek fölött kikerülhetlen lesz, elég dolgot fog adni a jogtudósoknak és még több bajt az ítélőszékeknek.

De az országgyűlés, mint az állam nevében egyik fél, itten az ítélet mondására épen nem illetékes, minthogy senki ugyanazon dologban peres fél és bíró nem lehet.

Hogy eddig az egészről az állam hivatalai rendelkeztek, ebből semmi sem következik, mert annak ismerjük az okát is. Magyarországon a kath. egyház a kormánytól (talán másoktól is) államegyháznak tekintett, mi volt tehát természetesebb, mint a kath. javadalmakat is állami hivatalok által kezelteni? A papság ezen eljárás mellett jól találta magát, az egész összeget katolikusnak nézte, s így nem szólott ellene, más pedig, a ki fölszólauijon, nem volt, mert rendelkezési joggal bíró kath. testület vagyis autonómia nem volt. Most, t. ház, az autonómia maholnap létrejő és készen lehetünk arra, hogy ez számon fogja kérni a magát.

Az a királyi cím sem jelent semmit. A gyámság alatt levők fölvettek a gyámnok címét és pedig annál is inkább, mert ugyanazon királyi gyámnoknak hivatalnokai parancsoltak nekik is. Így volt az Erdélyben is a katolikusokkal az osztrák kormány alatt 1850-ig, a mikor az abszolút kormány maga tiltotta meg nekik egy olyan címnek használatát, mely őket nem illet meg.

Azt kérdezi továbbá a t. képviselő úr, hogy merészelt a közoktatási miniszter önkényűleg tanintézeteket állítani, változtatni, bővíteni és másképen is rendelkezni ezen alapról, a nélkül, hogy az országgyűlést megkérdezte volna? Nem mondok, hogy minden tekintetben jogszerűleg tette (noha arra már az 1848-iki törvényekkel föl volt hatalmazva), de mégis jól tette, mert tette a jus patronatusnál fogva a király nevében; tette úgy, a mint azt több századokig ellenszólaui nélkül folytatott ususból átvette; tette akkor, mikor még nem volt más, kit a rendelkezés megilletett volna, nem volt kath. autonómia; és tette inkább, mint az országgyűlés, minthogy nem volt nagyobb sérelme, mint az országgyűlésnek beleegyezni a katolikus javadalmak fölötti rendelkezésbe akkor, mikor eszébe sem jut beleegyezni abba, a mi a többi vallásoké.

Azt is mondá a t. képviselő úr, hogy épen olyan merészességgel átadhatja a miniszter a kath. javadalmakat a kath. autonómiának önkényűleg, a nélkül, hogy az országgyűlésnek jelentené. Igen is átadhatja, sőt eddig is át kellett volna adni, ha lett volna kinek. De itt megjegyzem egyszersmind, hogy át kell adni a kath. javadalmakat, azaz: tisztába kell hozni, mi abból az övék, mi az államé, és csak igazságos segregatio következtében adni kezére mindenkinek azt, a mi az övé. Hogy ekkor az országgyűlésnek is joga lesz hozzá szólaui, a természetes.

De még azt is mondá a t. képviselő úr, hogy

a kath. autonómiának, mikor létrejő, az országgyűléshez kell folyamodni, hogy az által elismertessék. T. ház! hát a kath. egyháznak talán azért, mert eddig államegyháznak tartották (mint egy bűnhődés képen) már csak azért is könyörögni kell, hogy legalább olyan szabadon mozoghasson, mint a többi egyházak e hazában? E különösen az erdélyi embernek nem megyen a fejébe. Nekünk erdélyi katolikusoknak országos, soha el sem törtölt, törvényen alapuló consistoriumunk volt, és most az Unio által vesztették el a consistoriumot s a helyett az autonómiát is csak úgy kaphassuk meg, ha az országgyűlésnek tetszeni fog? A vallások egyenjogúságáról nekünk egészen más fogalmunk van.

Legszívesebben fogok kezdet Pulszky képviselő urral, a ki azt mondá, hogy akkor leszünk e hazában boldogok, mikor nem fogunk ebben a házban a vallásról beszélni; de én hozzá adom részemről még azt: mikor nem fogunk e házban a vallásról és nemzetiségről beszélni. Még Erdélyben is, a hol törvényben volt megállapítva és századok gyakorlata által jónak ismerve a vallások és nemzetek egyenjogúsága, többször kényszerülve voltunk azt mondani, hogy a 3 nemzet és 4 vallás egymás iránti feltékenysége Erdélynek 7 főbűne. De mikor érjük el azt a boldog időt? azt a míveltségnek csak legfelsőbb fokozatától várhatjuk, és minekutána mi attól még ez időben oly távol vagyunk, áttérnek az oda vezető egyedüli utra, a közoktatási ügyre.

T. ház! A közoktatási minisztérium előterjesztett költségvetésben 1870. évre félmillió forinttal többet látok, mint a tavalyiban volt. Szép kis összeg: mindjárt a jut az embernek eszébe, ennyit is jó volna az állam pénztára számára meggyógykodni, de egyszersmind az a kérdés tolja föl magát nekem: szabad-e, tanácsos-e mindenkor és mindenben az igen szigorú takarékoskodás? Az államháztartásban úgy, mint a magánháztartásban vannak czikkok, melyekben az ideilen takarékoskodás kárt, érzékeny vesztést, sőt végbuktást okoz. A ki rosszul fölfogott takarékoskodásból mezei gazdaságát nem rendezi, annak kellő fölszerelését elmulasztja, annak az első évben kevés, a másodikban semmi jövedelme s a harmadikban már reáfizet.

Ilyen czikk a tudomány. Volt idő, mikor a testi erő és a szellemi elszántság is hatalom volt, de ha ma nézünk székelylyel a világon, úgy találjuk, hogy a testi erő hatalma lejárt és a szellemi elszántság is tehetetlen, ha mindjárt a fatalismusig van fokozódva.

Mi tette a kis Európát a világ urává? de hogy ne menjünk oly messze, mi idézte elő legközelebből a sádvai eseményeket? Ezekért ugyan nekünk nagyon búslolni nincs okunk, sőt ellenkezőleg (saját érdekünknek nem is tekintve) örülnünk kell két bölcsészeti ekből: 1) mert ez nekünk egy igen szükséges, kézzelfogható megmutatása volt annak, hogy ma a tudomány az a hatalom, melynek ellent nem állhat semmi, vagy csak a nagyobb tudomány, és 2) hogy ha valaki ebben még kételkedni merészelné; annak rögtön a bűnhődése. Új-Angliában már 1650-ben ki volt mondva: a Sátán, az emberi nemzet legnagyobb ellensége a tudatlanságban leli föl legbátrabb fegyverét.

(Vége következik.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése febr. 16-án.

Elnökök: Somssich Pál.

Jegyzők: Jámor Pál, Széll Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: B. Eötvös József, b. Bedekovich Kálmán miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után több rendbeli kérvények nyújtatnak be, melyek a illető bizottsághoz utasítatnak.

Napirenden van: a vallás- és közoktatási minisztérium 1870-iki költségvetésének általános tárgyalása.

Papp Zsigmond: Az 1868: 44. t. cz. értelmében Kővár államgymnasiumot s e célra 12,000 forintot megszavaztatni kér.

A részletes tárgyalásra utasítatik a kérés.

Ghyezy Kálmán: Az országos köznevelési ügyben szól. Nem tudja, mennyire fog a kath. autonómia hatásköre terjedni, de már abból is, hogy ország. kath. egyházi tanács céloztatik szerveztetni, indokot merít tiltakozását kijelenteni, ha a felsőbb oktatási ügy is ezen tanácsnak rendeltetné alá, ellenkező nézetben lévén azonban a népisiskolákra nézve, melyek czél szeríten rendezhetők ezen egyházi tanács által. A nevelés, nézete szerint, polgári ügy, s így hierarchikus befolyás alá nem vehető, de a tanulmányi alap sem bocsátható a kath. autonómia tanács rendelkezése alá.

Szólok nem tartja a miniszter feljogosítva arra, hogy az országgyűlés befolyása nélkül tanintézeteket, akadémiákat létesítsen; nem helyes-heti azt, hogy az összehívott izr. congressus összehívása által e felekezetben szakadás idéztetett elő; hasonlóképen nem véli kifogástalan eljárásnak, hogy noha a Felsőház által szentesített szabályzat alapján, de egészen az országgyűlés mellőzésével a kath. auton. congressust szervezte. Kifejezést ad ezután szólok még azon óhajának, hogy mind- den felekezetnek s így a katolikusoknak autonó-

ohajtott eredménytel. t. Stein János ur Kolozsvárt, a szükséges nyomtatványokat fél áron állította ki, helybeli gyógyszerész t. Obert József ur, a mellett, hogy értékes adományt járult a nemes célhoz, készséggel ajánlotta fel közreműködését. A kereskedők közül Jakab Albert, Bene József, Korbulj Balint, Székelyhidi János, Ungerpék Miklós és Vincze József urak, mind katolikusok, a disztitúción szükséges kelleket adták át díj nélkül, örvendetes biznyságul annak, mikép a testvéri érzelmet, szeretetet és egyetértést közöttünk valóságban létezik, él. Pánczél Sándor ur világitásról gondoskodott igen jutányos árt. A csinos berendezés, díszítés t. Nagy F. Károly és Papp Gyula urak műzisést igazolták. Fogadják ugy a lelkes adományozók, mint a közreműködő buzgó honfiak és leányok meleg köszönetet azon egyháznak, mely a tettben nyilvánult részvét- és szeretetről megemlékezvén, a kiválteppen való jó akaratot megtartani keresztényi kedves kötelességének ismeri! Az atyának kegyelme legyen mindazokkal, kik szeretik az ur Jézus Krisztust, követvén az igazságot, szelidséget és szeretetet!

Incze János, ev. ref. pap.

KÜLFÖLD.

Páris, febr. 18. A bal-centrum félton Favre interpellationjának mellőzésével az okadatolt napirendet fogja indítványozni a miniszterium részére a kamarák bizalmát kijelenteni.

A császár 17 én hivatalosan elfogadja Albrecht főherceget. A „Parlament” jelenti, hogy a császár a többséghez tartozó több követ előtt kijelentés: Én sohasem szándékoztam a törvényhozó testet feloszlatni. Önök biztosíthatják társait, hogy én távolról sem gondolok ezen rendszabályra.

Franciaország. A kormány megbuktatására célzó complot felett megindított vizsgálat lefolyásáról, mert titokban eszközöltetik, eddig csak annyit hallani, hogy a kormány; valamint az államügyészség és vizsgáló bíró is, komolyan tekintik a ügyet. A vizsgálat ennek következtében nem is fog eredmény nélkül lefolyni, mint a múlt junius, hanem a felségvértési perbe fogatását vonandja maga után. Az engesztelhetetlen pártközönlöneyi az alatt égre földre eskütsznek, hogy az elfogatások jogtalanul eszközöltettek, hogy tényleg sem összeesküvés, sem egyéb ehhez hasonló bűnös szándék nem forgott fenn, hanem az egész nem volt más önkényes rendszabályokra célzó rendőrségi manővernél. Felszólítják a kormányt, hogy a complot létezésére vonatkozó bizonylatokat közzétegye, vagy pedig az elfogottakat szabad lábra állítsa.

Berlin, febr. 19. Bismarck kijelenté az osztrák és francia követeknek, hogy a porosz trónbeszéddel nem céloztatott semmi kihívás.

Konstantinápoly, febr. 18. Kandia, Cyprus, Samos, Rhodus és az Archipelagus minden szigete tengerallati sodrony által fog Konstantinápolyi stratégiai szempontból összekötötteti.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Február. 22-n: 5% Metaliques 100 frt 61.—. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 70.85. Kamat 61.—. 1860. Kölcsön 96.—. Bankrészvény 726. Hiteletintézet részvény 200 frt 266.50. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/2 kr 124.10. Ezüst 121 35. Ca. királyi arany 5.83 1/2.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 78.70. Temesi 77.50. Erdélyi 75.50. Horv.-Slavon 84.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS.

Sz. 20. eln. 1870.

(90)

1—2

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. urbéri törvényszéknél egy hivatali segédszolgai állás, mely 180 forint évi fizetéssel van rendszerezve, betöltendő levén: pályázni kívánók szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket alólírt elnökséghez folyó év március hó 25-dikéig adják be.

A kolozsvári kir. urbéri törvényszék elnökségétől.

Kolozsvárt, február 20 án, 1870.

Halmágyi Sándor,
kir. urb. törvényszéki elnök.

(89)

(2—3)

Hirdetés.

A múlt év október elején a Balázsfalva és Gyula-Fejérvár közti úton, egy jó karban levő, szürkeposztó, fejtő szinoros férfi-bunda találtatott, a mely alólírt rendőrigazgatóságnál van letéve, a honnan azt a tulajdonos 6 hét alatt átvetheti.

Medgyes, február 8-kán, 1870.

Medgyes sz. kir. város rendőrigazgatósága.

NEM HIVATALOS.

(91)

(1—10)

Megérkeztek a valódi erfurti friss vetemény-magvak

PLATZ és FIA udvari szállítóktól

CSIKY IMRE fűszerkereskedésbe Kolozsvárt.

Ugyanoda kerestetik egy jó háztól való 14 — 16 éves fiatal,

gyakornokul,

ki legalább 3 gymnásialis osztályt végzett.

A kolozsvári

hitelbank és zálogkölcsonársulat

1. leszámított váltókat, utalványokat, kihuzott sorsjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;
2. vesz és elad földtehermentesítési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovására;
3. behajt váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más czimen levő követeléseket; kiveszi a pénztárból az utalványozott földtehermentesítési kötvényeket;
4. elfogad örörményképpen mindennemű értékpapirokat és értéktárgyakat;
5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok útján lehet rendelkezni;
6. átvész pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött s hátrítalag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilyen pénztárjegyek legkisebb értéke 100 frt.;
7. a zálogkölcson-üzletben kölcsönök ad a) mindennemű ingóságra, b) drágaságra; ékszerekre s arany és ezüstművekre; c) értékpapirokra, azaz mindennemű államkötvényre és iparvállalati részvényre.

(74)

2—*

Borseprót

tésztaanyaggyá sajtolt akár darabokba kiszárazott minőségben a legillendőbb árakban vásárol

Rózsa Lajos
vegytani termékek gyára
Pesten.

Párizsi folyékony fehér-ENYV.

mely kitűnő eredménnyel használható porcellán-, tüveg-, márvány-, fa- és lemez-papir ragasztásra. Bizományi raktár Folly és Hutflesznél Kolozsvárt. Egy kis tüvegese ára 24 kr. o. é. Egy nagy „ „ 45 kr. o. é.

A legnagyobb és legolesőbb forrás férfi-divat árukbán

„BRÜNN VÁROSSÁHOZ” Kolozsvárt egybekötve a legtevékenyebb szabászati műhelylyel, varrógépek gyorsító alkalmazásával; szükség esetében 24 óra alatt 1 rend öltöny elkészül.

Megrendelés útján, egy polgári mint katonai és más egyenruhák, magyar díszöltönyök szabályszerűleg szabatos csinál, s a legjutányosabb árak mellett készíttetik — felelősséggel.

Videki megrendelések pontosan teljesíttetik; kívánatra minta kelmekkel szívesen szolgálnak.

A farsangi idényre tömeges megrendelések tételnek

báli öltözetekre;

általában a fiatalság francia öltöny mintákat, leginkább fekete Peruvienből, „Salon kabát”, „Jecks” és közben ugynevezett „Frakk”, fehérés sima színi Piqué mellényt és fekete Doskinből pantalonokat használnak, melyek csinos kiállításánál rendezett szabászati műhelyben, s azon jeles szabó mestereknél, kik rendelkezésemre állnak, a legnagyobb figyelem fordítatik.

Örömmel állapíthatom meg azon tény, mely vállalatom támogatására oly szükséges, a megrendelők teljes bizalmát, mely üzletem irányában napról napra növekedik, s ez buzdítástul szolgál nekem arra, hogy én is a legnagyobb szorgalommal áldozattal iparkodjak a n. érd. közönség, s a nemes fiatalság igényeinek megfelelni.

Kizárólag férfi-divat raktárom m. dr. Pataky Dániel ur háza alatt.

Fiók raktár „női öltönyök” a Kolozsvári hitelbank és Zálogintézet alatt.

Legjobb nyakkendők, máslik, fehér ing gallér és kélzék, legfinomabb prágai kesztyűk érkeztek a farsangi idényre.

Üzleti szabály 3 havi idő általam ismert, s ajánlat útján egyéniségeknek kötelezettség mellett.

A tavaszi idényre, a legújabb kelmék már rendelkezésre vannak, az előlegesen beküldött gyári minták szerint a legjobb ízléssel választva; melyek leginkább csikos, kockás és más finom mustrákban divatoznak.

Határozott árak mellett számos látogatásért esd

készséges alázattal

BORZA ISTVÁN.

(78)

(3—3)

PAPIR több mázsányi,

kereskedésekben göngyölésre, akár papírmalombani feldolgozásra célszerűen használható, — az ugynevezett Országházában, a felosztott kir. kormánysszék levéltári helyiségében, (bejárás földszint, 1 számú ajtó) folyó évi március 4-dikén délelőtti 10 órakor megkezdendő árverésen — eladatik. A ki az egészet megvenni hajlandó — kedvezményben részesül! Kolozsvárt, február 16-án, 1870.

(76)

Gazdasági és kerti veteménymagvak.

Lucerna francia. „ magyar. Löhere Steier. Burgundi répa. Tarló répa. Bükköny. Fűnag, francia és angol. Ákaszímag sat. Mindennemű kerti vetemény magvak, s mintegy 300 féle legújabb virág-magvak, legjobb minőségben és jutányos áron. Szentjánosi Ferencz, Kolozsvárt.

(2)

(8—8)

Jószág haszonbér.

Sövényfalván, Küküllőmegyében egy falusi jószág mely áll: 98 hold 150 □ öl szántóföldről, 42 hold 1459 □ öl kaszálóból, 3 hold 653 □ öl szőlőből, 34 hold 957 □ öl erdőből, 750 □ öl legelőből és 4 hold 776 □ öl termékeny helyből, összesen: 183 hold 1045 □ öl kűlsőből, az udvarházzal és minden gazdasági kellekekkel együtt több évre haszonbérbe adandó. A feltételek iránt értekezhetni Sövényfalván, tulajdonos Fricsi Fekete Lajos-nál.

(64)

(3—6)

Valódi francia Cognac

eredeti áron kapható: FOLLY és HUTFLEZS bizományi raktárban Kolozsvárt. Egy palaczk ára „ „ 2 frt. „ „ legalább 12 palaczk egyszerűen „ megvételénél 1 frt. 80 kr.

(82)

(2—12)

Belgiumi Parafin-kenőcs

(sárga és kék) Gépolaj (olaszországi faolaj.) Kenőolaj (savanytalan repceolaj.) Moderateur lámpaolaj. Petroleum amerikai.) Ligroin. Parafin és Stearin-Gyertya. Kátrány (veres és fekete, tetőzetek festésére.) Szurok. Gyanta. Kufsteini Cement. Gyapjamosósz. Gálizék.

Angol gabnasszások és egyéb cikkek legjobb minőségben és legjutányosabb áron kaphatók.

Singer Henrik kereskedésében, PEST, váci-út 58. szám, a Balassa-féle ház közelében.

Mindenféle löhere, takarmány répa, és egyéb veteménymagvak kívánatra bizományi képen díjmentesen vásárolók be a legelső kézbe, s eredeti számlákkal szolgálnak. Árjegyzékek bérmentesen küldetnek. Levelezés magyar és német nyelven.

(68)

(2—6)

A valódi orsz. szabálya zott legújabbban a Felső-álta kiváltsággal kitüntetett, az orvosi kar tól megvizsgált, sikeressé lett s ezerféleképen kipróbált titkos szer a patkányok házi s mezei egerek, vakadók és svábok teljes kiirtására, (melyet sokféleképpen próbáltak hamisan utánozni s árulni), hamisítatlan minőségben, Kolozsvárt Folly és Hutflesznél (a főterem), M.-Vásárhelyt Fogarasi Demeternél, Brassóban J. L. Hesshaimernél, Segesvárt és Szebenben J. B. Misselbacher és fiaínál kapható. 1 nagy bádog 1 ft, kis bádog 80 k. Egyes bádog megrendelése is utánvételel melet gyorsan teljesíttetik. Ugyanott kapható citrom-kenőcs, egyedüli szer a fagyhójak és tyúk szem ellen, 1 tegely 50 kr.

(92)

New-Yorki

2 1/2

(1—*)

Wheler & Wilson és Howe Mannfg. társak

amerikai VARROGEPEK

ügynöksége

Teutsch J. B-nél

Segesvártt

eredeti gyári áron árul, pontos szolgálat biztosítása mellett.

Az 1867-diki párisi világtárlaton 82 versenyző gyár közt Wheler és Wilson urak nyerték az egyetlen arany-érmét.

Ezen kiüntetés fényes tanúságot tesz ezen varrógépek még eddig felül nem vált jelességéről, s minden további dicséret feleslegessé tesz.

VIDEKI megrendelések, tekintettel a szállításra és pakolásra, költség nélkül szállítatnak helyre a raktár által

TEUTSCH J. B-nél Segesvártt.

(85)

(2—3)

Mérnök kerestetik: Udvarhelyszéken Kismőd községében 400 négyszáz hold erdő felmérésére, és abból a volt földes uri ugyszintén a közbirtokos és volt jobbagyi részek kiszakasztására. Értekezhetni Tartsafalván, Pálfi Dénes ur udvarában gazdatiszt Sándor Zsigmond urral. Utolsó posta Székely-Keresztúr.

(77)

(3—3)

Egy minden szakot értő

műkertész

valamely uradalomnál alkalmazást keres. Lakásom: Kétegyháza Békésmegye **KRONBERGER JÁNOS,** műkertész.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein

könyvkereskedésében kapható:

Lakatos Sándor Tánczkönyve

mindkét nembeli ifjuság számára. A szöveg közé nyomott ábrákkal.

Ara 1 frt.

Fűzértáncz jelvények

(Cotillion Ordok)

nagy választékban darabja 2 krtól 30 krig.

A szolgabírák és esküdtek kézi-könyve,

utmutató minden a szolgabírák és esküdtek által eszközözendő törvénykezési s közigazgatási eljárásokban, iromány-példákkal a legújabb törvények, s az új polgári perrendtartás alapján, átdolgozta KASSAY ADOLF.

Ára 2 frt 40 kr.

Unitarius írók a XVI. századból.

I-só kötet:

A nagyváradi Disputatio.

Kiadják: Nagy Lajos és Simén Domokos, tanárok. Ára fűzve 1 frt 36 kr.

A „Magyar Polgár”

nagy naptára

1870-dik évre.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS.

Teljes tisztí czimtar s a Királyhágón inneni vásárok pontos jegyzékével.

Ara 1 frt o ért. Postán küldve 1 frt. 5 kr.,

mely vagy készpénzben beküldendő, vagy posta utánvétel útján megrendelendő.

Erdélyi képes nagyobb naptár

I-só ÉVFOLYAM.

A vásárok pontos jegyzékével ellátva.

Ára 40 kr. o. ért.

Erdélyi képes kis naptár

XI-dik ÉVFOLYAM.

A Királyhágón inneni vásárok betűrendes és hónaponkénti kiigazított jegyzékével. Ára 26 kr. o. ért.

Irodai fali naptár

1870-dik közönséges évre.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ara 30 kr. Postán küldve 35 kr.

Gazdasági zseb-naptár

1870-re.

Szerkesztte KODOLÁNYI ANTAL. Ára 1 frt 80 kr.